Almannamálaráðið

Dagfesting:	29. sept. 2022
Mál nr.:	22/12451-29
Málsviðgjørt:	HP
Ummælistíð:	8. aug. til 26. aug. 2022
Eftirkannað:	12. september 2022

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um familjuískoyti
(Oljuískoyti til húski í 2022)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 160 frá 24. desember 2015 um familjuískoyti, sum broytt við løgtingslóg nr. 167 frá 20. desember 2017, løgtingslóg nr. 187 frá 21. desember 2018, løgtingslóg nr. 65 frá 9. mai 2019, løgtingslóg nr. 18 frá 10. mars 2020 og § 10 í løgtingslóg nr. 159 frá 10. desember 2021, verða gjørdar hesar broytingar:

1. Aftan á § 1 verður sett:

"**§ 1 a.** Oljuískoyti kann veitast til húski, ið kann skjalprógva útreiðslur til olju til upphiting av bústaði, har tey sambært fólkayvirlitinum eru skrásett at búgva.
Stk. 2. Treytin í § 1, stk. 1 um, at húskið skal hava heimabúgvandi børn undir 18 ár, er ikki ein treyt fyri at fáa rætt til oljuískoyti.
Stk. 3. Húski sambært hesi grein eru persónar 18 ár ella eldri, ið sambært fólkayvirlitinum eru skrásettir at búgva á bústaðnum."

2. Aftan á § 2 a verður sett:

"**§ 2 b.** Oljuískoytið sambært § 1 a er 7.000 kr. í 2022 og kann útgjaldast eina ferð.
Stk. 2. Húski, ið telur ein vaksnan, sum í mesta lagi hevur inntøkugrundarlag uppá 290.000 kr., kann fáa oljuískoyti.
Stk. 3. Húski, ið telur tvey ella fleiri vaksin og 0, 1 ella 2 børn, har inntøkugrundarlagið í mesta lagi er 390.000 kr., kann fáa oljuískoyti.
Stk. 4. Húski, ið telur tvey ella fleiri vaksin við 3 ella fleiri børnum, har inntøkugrundarlagið í mesta lagi er 410.000 kr., kann fáa oljuískoyti."

3. Aftan á § 4 verður sett:

"**§ 4 a.** Í sambandi við oljuískoyti skal inntøka hjá øllum vaksnum persónum í húskinum roknast við í inntøkugrundarlagið.
Stk. 2. Inntøkugrundarlagið, sum oljuískoyti er grundað á, er inntøkan nevnd í § 7, stk. 1 og 3.
Stk. 3. Fyri A-inntøku er inntøkutíðarskeiðið, sum oljuískoytið verður grundað á, inntøkan seinastu 12 mánaðirnar. Fyri B-inntøku og vinning sambært kapitalvinningsskattalógini er inntøkutíðarskeiðið, ið oljuískoytið verður grundað á, inntøkan seinasta álíknaða inntøkuár.
Stk. 4. Sum skjalprógv fyri inntøkur sambært stk. 1 verða nýttar eitt nú uppgjørdar sjálvuppgávur og endauppgerðir frá TAKS, kontoavrit frá fyribilsskattaskránni hjá TAKS, váttan frá Studna ella útlendskum stuðulsveitara um lestrarstuðul."

4. Aftan á § 8 verður sett:

"**§ 8 a.** Umsókn um oljuískoyti skal latast Almannaverkinum. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um oljuískoyti.
Stk. 2. Umsókn um oljuískoyti skal vera Almannaverkinum í hendi í seinasta lagi 30. november 2022.
Stk. 3. Almannaverkið kann heinta inn upplýsingar av týdningi fyri viðgerð av málum um oljuískoyti frá skattamyndugleikum, Landsfólkayvirlitinum, kommunalum myndugleikum og øðrum viðkomandi, ið hava kunnleika til viðurskiftini.
Stk. 4. Oljuískoyti verður útgoldið sum ein upphædd til ein persón í húskinum."

5. Aftan á § 10 verður sett:

"**§ 10 a.** Hevur persónur av órøttum fingið oljuískoyti, og átti hann at vitað um hetta, eru ásetingarnar í § 10 galdandi."

6. Aftan á § 11 verður sett:

"**§ 11 a.** Oljuískoyti kann ikki verða veitt húski, ið telur eitt ella tvey vaksin, um tey eiga ogn, ið er mett til eina upphædd omanfyri 50.000 kr.
Stk. 2. Oljuískoyti kann ikki verða veitt húski, ið telur trý ella fleiri vaksin, um tey eiga ogn, ið er mett til eina upphædd omanfyri 70.000 kr.
Stk. 3. Ogn sambært stk. 1 og 2 er ogn nevnd í § 11, stk. 2 og 3."

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.2. Orsakir til uppskotið

Hækkingin í prístalinum hevur verið óvanliga stór í 1. og 2. ársfjórðingi í 2022 og rakar breitt og ymiskt og ávirkar fíggjarligu umstøðurnar hjá flestu húskjum. Nøkur húski verða tó rakt harðari enn onnur. Ein høvuðsorsøk til samlaðu hækkingina í prístalinum er hækkingin í prísi á brenniolju til húsarhald.

Tað hevur týdning undir tílíkum umstøðum, at landið ikki stimbrar búskapin óneyðugt og økir um eftirspurningin, tí tað kann fáa øvugtan virknað. Tað hevur týdning, at húsarhaldini so vítt gjørligt sjálvi tillaga seg og umleggja sína nýtslu eftir broyttu umstøðunum. Húski, sum eru bundin at útreiðslum, og sum hava lágar inntøkur hava avmarkaðar møguleikar at tillaga seg, og tí ynskir landsstýrið at veita eina hjálpandi hond til tey, sum eru ringast fyri. Sostatt ynskir landsstýrið at minka um ringastu avleiðingarnar av prísvøkstrinum og fer við hesum uppskoti at veita fíggjarligan stuðul til húski við lágum inntøkum, sum ikki hava ognir av týdningi, og sum brúka olju til upphiting av bústaðnum.

1.2. Galdandi lóggáva

Hækkandi prísstøði er ikki at rokna sum ein almannahending, ið gevur rætt til veiting frá tí almenna. Tað er sostatt ikki nøkur skipan, ið loftar familjum, sum hava trupulleikar við at fáa endarnar at røkka saman í gerandisdegnum. Í løgtingslóg um almannapensjónir og í løgtingslóg um almannatrygd og tænastur er heimild til í avmarkaðan mun at hjálpa persónum fíggjarliga í mun til ávísar útreiðslur, men talan er ikki um skipanir, ið eru egnaðar at brúka til fíggjarligan stuðul í sambandi við hækkandi kostnaðarstøði í landinum.

Løgtingslóg um familjuískoyti, ið kom í gildi í 2016, hevur til endamáls at minka um avleiðingarnar av fátækradømi. Sambært løgtingslógini verður fíggjarligur stuðul veittur barnafamiljum við lágum inntøkum. Tað er ein treyt fyri at fáa rætt til familjuískoyti, at uppihaldarin av barninum og møguligur hjúnafelagi ella maki ikki hava ognir hægri enn 30.000 kr. (við ognir er at skilja innistandandi í peningastovni og virðisbrøv).

Familjuískoyti er ein skattafrí veiting, sum er tongd at inntøku, parlagsstøðu og tali av børnum. Tey við lægstu inntøkunum fáa hægri stuðul enn tey við høgum inntøkum. Hjá teimum við einum barni, er hægst møguliga upphædd 4.000 kr. um mánaðin. Upphæddin hækkar við 500 kr. fyri hvørt barnið aftrat tí fyrsta.

Ein stakur uppihaldari við inntøkugrundarlag lægri enn 120.000 kr. um árið fær fulla upphædd. Upphæddin lækkar stigvíst, so hvørt inntøkan hækkar og dettur burtur, tá inntøkugrundarlagið fer uppum 290.000 kr. Eitt par fær fulla upphædd, tá inntøkugrundarlagið hjá báðum tilsamans er lægri enn 220.000 kr. Familjuískoyti til pør dettur burtur, tá inntøkugrundarlagið fer uppum 390.000 kr. (410.000 kr. um tey hava 3 ella fleiri børn).

Familjuískoyti er ikki á nakran hátt tongt at bústøðu og er ikki tongt at útreiðslum hjá tí einstøku familjuni. Tað merkir t.d., at tey, sum hava leigubústað og rinda høga húsaleigu, hava somu rættindi sum staki uppihaldarin, ið býr inni hjá egnum foreldrum og ikki rindar húsaleigu.

Tað eru umleið 250 til 300 familjur, ið hvønn mánað móttaka familjuískoyti. Harav eru 30 til 35 pør, meðan restin eru stakir uppihaldarar.

Familjur, sum fáa familjuískoyti, hava eisini rætt til annan barnastuðul. Øll, sum hava børn, hava rætt til barnafrádrátt í skattinum. Inntøkan hjá teimum flestu, sum fáa familjuískoyti, er somikið lág, at tey hava rætt til fíggjarligt fríplass, um børnini eru í dagstovnaaldri. Stakir uppihaldarar hava rætt til barnaískoyti til stakar uppihaldarar. Harumframt fáa stakir uppihaldarar vanliga eisini barnagjald (sum ikki er ein almennur stuðul men eitt gjald frá einum foreldri til hitt). Allar stuðulsskipanirnar nevndar omanfyri eru knýttar at barninum. Familjur og persónar, ið ikki hava børn yngri enn 18 ár, hava ikki rætt til hendan stuðulin.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið uppskotinum er at minka um ringastu avleiðingarnar av prísvøkstrinum, ið hevur verið síðstu mánaðirnar. Sambært uppskotinum kunnu húski, sum lúka treytirnar um inntøku og ogn, og sum kunnu skjalprógva útreiðslur til olju til upphiting av bústaðnum, har tey búgva, fáa rætt til oljuískoyti. Oljuískoyti er ein eingangsupphædd á 7.000 kr.

Í verandi løgtingslóg um familjuískoyti verður fíggjarligur stuðul einans veittur til barnafamiljur, sum hava børn upp til 18 ár. Tað eru umleið 250 til 300 familjur, sum hvønn mánað fáa familjuískoyti, harav umleið 30-35 eru pør, meðan restin eru stakir uppihaldarar. Tað eru eisini onnur enn barnafamiljur, sum hava fíggjarliga trong kor, sum merkja avleiðingarnar av prísvøkstrinum. Tí verður skipanin við hesum uppskotinum í eitt avmarkað tíðarskeið víðkað soleiðis, at onnur enn barnafamiljur kunnu søkja um nýggju veitingina, ið nevnist oljuískoyti. Oljuískoyti verður sostatt veitt húskjum – bæði teimum við børnum og uttan børn. Tað er heldur ikki aldursmark, og tað merkir, at eisini fólkapensjonistar kunnu fáa oljuískoyti, um tey brúka olju til upphiting av bústaðnum, og um treytirnar viðvíkjandi inntøku og ogn eru loknar.

Ein fyrimunur við at brúka skipanina og løgtingslógina um familjuískoyti til endamálið er, at veitingin er lutfalsliga einføld at umsita. Familjuískoyti røkkur teimum, sum hava lága inntøku og ikki hava ogn av týdningi. Men tað eru ikki øll, sum móttaka familjuískoyti, ið hava høgar útreiðslur, og tað eru ikki øll, sum eru eins hart rakt av prísvøkstrinum. Við hesum uppskotinum verður so tann treyt løgd aftrat, at húski skal hava útreiðslur til olju í sambandi við upphiting av bústaðnum.

Verandi familjuískoyti verður sum nevnt veitt til stakar uppihaldarar og pør við børnum. Familjuískoyti er ein stuðul til tann ella tey, ið uppihalda barninum, og í tí sambandi er tað einfalt at definera familjuna – tað er sum nevnt uppihaldarin/foreldur ella ein uppihaldari og møguligur nýggjur maki.

Tað er einans inntøkan hjá tí staka uppihaldaranum ella hjá parinum, sum barnið býr saman við, sum verður brúkt sum inntøkugrundarlag í sambandi við familjuískoyti. Eisini hóast hesi búgva saman við øðrum (t.d. inni hjá egnum foreldrum).

Við oljuískoytinum verður tað øðrvísi, tí tað verða eisini familjur uttan børn, ið kunnu fáa rætt til veitingina. Tað eru nógvar ymiskar familjutýpur, og tað eru nógvir ymiskir hættir, sum húski innrætta seg, sum ikki neyðturviliga byggja á siðbundin familjumynstur. Eru tað fleiri vaksin í einum húski, tá verður spurningurin, hvør inntøka skal telja við í inntøkugrundarlagnum. Og ein kann spyrja, um tað ikki er rímiligt, at øll í húskinum eru við til at gjalda fyri ta olju, sum skal til fyri at hita bústaðin. Tí er tað húskið, sum skal søkja um oljuískoyti.

Sostatt er tað inntøkur hjá øllum persónum 18 ár ella eldri, sum búgva á bústaðnum, ið telja við í inntøkugrundarlagnum. Lýkur húskið treytirnar, og samlaða inntøkan er lægri enn inntøkumørkini í hesum lógaruppskotinum, verður oljuískoytið á 7.000 kr. veitt húskinum. Upphæddin verður útgoldin sum ein upphædd til ein persón í húskinum.

Í praksis væntast oljuískoyti í stóran mun at verða veitt teimum, sum búgva einsamøll (við og uttan børn) ella eru tvey vaksin. Eru tað fleiri vaksin, sum búgva saman verður truplari at lúka treytirnar um inntøku og ogn.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Verandi skipan við familjuískoyti verður víðkað soleiðis, at tað eisini verður veitt eitt oljuískoyti. Oljuískoyti verður veitt eftir umsókn til húski við lágum inntøkum, sum ikki hava ognir av týdningi, og sum brúka olju til upphiting av bústaðnum, har tey eru skrásett at búgva.

Tey, sum fáa umsóknina játtaða, fáa eitt útgjald eina ferð uppá 7.000 kr.

Treytirnar fyri at fáa rætt til oljuískoyti eru:

- Inntøka í mesta lagi:
  - Ein vaksin í húskinum: 290.000 kr.
  - Tvey ella fleiri vaksin í húskinum og 0, 1 ella 2 børn: 390.000 kr.
  - Tvey ella fleiri vaksin í húskinum og 3 ella fleiri børn: 410.000 kr.

- Ogn í mesta lagi:
  - Eitt ella tvey vaksin í húskinum: 50.000 kr.
  - Trý ella fleiri vaksin: 70.000 kr.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Lógaruppskotið hevur ligið til almenna hoyring á hoyringarportalinum hjá Føroya landsstýri.

Harumframt er uppskotið sent hesum til hoyringar:

Almannaverkinum
Fakfelagssamstarvinum
Fíggjarmálaráðnum
Føroya Kommunufelag
Landsbankanum
Landsfelag Pensjonista
MEGD
Samtaki
Sosialráðgevarafelag Føroya
TAKS
Umhvørvisstovuni
Umhvørvis- og vinnumálaráðnum
Vinnuhúsinum

Viðmerkingar komu frá Almannaverkinum, Føroya Astma-/Allergifelag, Samtaki, Fakfelagssamstarvinum, Landsfelag Pensjónista, MEGD, Landsbankanum og Føroya Arbeiðsgevarafelag.

Harumframt hava Uttanríkis- og mentamálaráðið, Føroya Kommunufelag, Fíggjarmálaráðið og TAKS boðað frá, at tey ikki hava viðmerkingar til uppskotið.

Landsbankin vísir á, at stuðulin eigur at vera fíggjaður, meðan Føroya Arbeiðsgevarafelag mælir til, at uppskotið er útreiðsluneutralt fyri landskassan. Landsstýrismaðurin ger vart við, at øktar inntøkur frá oljuavgjaldi fíggja útreiðslur til oljuískoyti. Landsbankin og Føroya Arbeiðsgevarafelag hava ikki aðrar viðmerkingar til uppskotið.

Almannaverkið
Almannaverkið vísir á, at eitt oljuískoyti kann ávirka rættin til uppihaldsveiting og ískoyti til stakútreiðslur sambært løgtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænastur (almannalógin). Orsøkin er, at áðrenn stuðul verður veittur sambært almannalógini, skulu allar aðrar inntøkur dragast frá, við undantaki av teimum veitingum og inntøkum, ið eru ásettar í almannalógini. Í hesum sambandi skal landsstýrismaðurin tó gera vart við, at veitingar sambært løgtingslóg um familjuískoyti ikki skulu roknast sum inntøka, og oljuískoyti er ásett í løgtingslóg um familjuískoyti. Sostatt fer oljuískoyti ikki at verða roknað sum inntøka í sambandi við veiting eftir almannalógini.

Almannaverkið vísir eisini á, at oljuískoyti kann ávirka rættin til persónliga viðbót sambært kunngerð nr. 19 frá 14. mai 2004 um persónliga viðbót. Tað er ikki ætlanin, at oljuískoyti skal ávirka rættin til persónliga viðbót, og tí verður viðmerkingin frá Almannaverkinum tikin til eftirtektar. Landsstýrismaðurin fer sostatt at broyta kunngerð um persónliga viðbót soleiðis, at oljuískoyti ikki verður roknað sum inntøka í sambandi við umsókn um persónliga viðbót.

Landsfelag Pensjónista
Landsfelag Pensjónista mælir til, at oljuískoyti ikki skal vera tongt at ogn. Landsfelagið ger vart við, at flestu pensjónistar búgva í egnum húsum og hava spart sær nakað upp til viðlíkahald, og tískil verða tað flestu fólkapensjónistar, sum ikki fara at fáa rætt til oljuískoyti. Til hetta er at siga, at endamálið við uppskotinum er at veita eina hjálpandi hond til familjur, sum eru í eini bráðfeingis fíggjarligari trongstøðu. Tað hevur týdning, at oljuískoytið er málrættað húskjum, sum eru serliga hart rakt av príshækkingum. Eins og aðrar familjur eru tað fólkapensjónistar, sum eru illa fyri fíggjarliga, og tað eru fólkapensjónistar, sum eru sera væl fyri fíggjarliga. Verður oljuískoytið ikki tengt at ogn, verður tað eisini veitt teimum, sum t.d. hava nógvan pening innistandandi, og tað er ikki ætlanin.

Í uppskotinum, ið varð sent til hoyringar, var markið fyri ogn ásett at vera 30.000 kr. fyri húski, ið eru 1 ella 2 vaksin, og 50.000 kr. fyri húski ið eru 3 ella fleiri vaksin. Landsstýrismaðurin hevur tikið avgerð um at hækka mørkini fyri ogn til ávikavist 50.000 kr. og 70.000 kr.

Landsfelagið vísir eisini á møguleikan, at pensjónistar, sum fáa brennistuðul, skulu fáa eitt ískoyti til hækkaða oljukostnaðin, umframt at hesi kunnu søkja um oljuískoyti (brennistuðul er sama veiting, sum nevnist *viðbót til ávísar pensjónistar*, sambært løgtingslóg nr. 35 frá 16. apríl 1997 um viðbót til ávísar pensjónistar). Felags fyri tey, sum móttaka brennistuðul, er, at tey ikki hava inntøkur av týdningi. Hinvegin eru nøkur av teimum, ið hava stórar ognir. Fólkapensjónstar, sum búgva á røktarheimi ella eldrasambýli, hava rætt til brennistuðul.

Gjaldið fyri at búgva á røktarheimi ella eldrasambýli er ikki hækkað í fleiri ár, og sostatt hava tey bert í avmarkaðan mun verið ávirkað av prísvøkstrinum.

Eisini skal gerast vart við, at tað bert eru fólkapensjónistar, sum eru føddir áðrenn 1953, sum fáa brennistuðul. Hjá fólkapensjónistum, sum eru føddir í 1953 ella seinni, er rætturin til brennistuðul strikaður, samstundis sum viðbótin er hækkað. Tað eru sostatt nakrar orsakir til, at skipanin við brennistuðli ikki er hóskandi at brúka í sambandi við hjálp til fólkapensjónistar við fíggjarliga trongum korum.

Samtak
Samtak mælir til, at inntøkumarkið hjá øllum verður hækkað, og mælir samstundis til heldur at brúka arbeiðaraløn sum mát í sambandi við rætt til oljuískoyti. Hetta fyri at raka fleiri familjur, ið liggja á einum vanligum lønarlagi. Til hetta er at siga, at tað hevur týdning, at uppskotið ikki elvir til enn størri prísvøkstur. Verður ein stuðul veittur familjum við vanligum inntøkum økist eftirspurningurin í samfelagnum, sum aftur ávirkar prísgongdina.

Sambært hesum uppskoti kann oljuískoyti veitast einaferð. Orsøkin til uppskotið er at fyribyrgja ringastu avleiðingarnar av prísvøkstrinum, sum er júst nú. Samtak mælir til, at ásetingin verður orðað soleiðis, at oljuískoyti kann útgjaldast eina ferð um árið. Landsstýrismaðurin hevur ikki tikið viðmerkingina til eftirtektar. Verður oljuískoyti ásett sum ein fastur og afturvendandi partur av familjuískoyti, er tað ikki við hesum uppskoti, tí neyðugt hevði verið at sett veitingina øðrvísi saman við inntøkumørkum og mótrokning.

Eisini heitir Samtak á landsstýrismannin um at umhugsa, at oljuískoytið skal lækka stigvíst, so hvørt inntøkan hækkar. Landsstýrismaðurin skal í hesum sambandi gera vart við, at tað eru fyrimunir og vansar við báðum hættunum at skipa oljuískoytið. Fyrimunir við einum marki og somu upphædd til øll eru, at skipanin er einføld at umsita og einføld at skilja hjá borgaranum. Vansin er, at skipanin kann kennast órættvís fyri tann, sum hevur inntøku beint omanfyri markið. Hevði talan verið um eina afturvendandi veiting, hevði verið neyðugt við onkrum slagi av mótrokning/lækking. Men av tí at talan er um eina veiting, sum bert verður veitt eina ferð, er ikki eitt insitament hjá borgaranum at leggja sær arbeiðslívið til rættis eftir oljuískoytinum.

Samtak mælir til at hækka markið fyri ogn til 50.000 kr. og gera tað eins fyri allar bólkar. Landsstýrismaðurin hevur tikið avgerð um at taka viðmerkingina til eftirtektar og hækka markið fyri ogn til 50.000 kr. Tó heldur landsstýrismaðurin fast við, at í teimum førum húski telur 3 ella fleiri vaksin, skal markið fyri ogn vera hægri. Sostatt kann eitt húski, ið telur 3 ella fleiri vaksin, hava ogn upp til 70.000 kr.

Eisini mælir Samtak til at gera eina rød av broytingum í vanligu skipanini við familjuískoyti. Landsstýrismaðurin skal í hesum sambandi vísa á, at tørvur er á at endurskoða fleiri tættir í lógini og at endurskoða markamót til aðrar stuðulsskipanir. Men at hetta krevur drúgvari fyrireiking og hevði seinkað lógaruppskotinum munandi.

Fakfelagssamstarvið
Fakfelagssamstarvið tekur undir við at lata ískoyti til fíggjarliga sperdar familjur fyri at bøta um avleiðingarnar av prísvøkstrinum, sum er í løtuni. Uppskotið eigur tó at taka hædd fyri samlaða prísvøkstrinum og ikki bert vøkstrinum í oljuútreiðslum. Øll eiga at hava møguleika fyri at fáa eitt ískoyti og ikki bara tey, sum hita húsini við oljufýri, sigur Fakfelagssamstarvið. Landsstýrismaðurin ásannar, at tað eru nógvar ymiskar vørur og tænastur, sum eru hækkaðar í prísi. Øll føroysk húski eru rakt av økta prísstøðinum, men avgerð er tikin um at eyðmerkja

stuðulin til tey, sum eisini hava útreiðslur til olju til upphiting av bústaðnum. Prístalið á olju er hækkað serliga nógv. Sambært Hagstovuni eru tað uml. 85 prosent av teimum føroysku húskjunum, ið brúka olju til upphiting, og sannlíkt er, at flestu, ið bera brek, búgva í einum bústaði, sum verður upphitaður við olju.

Harumframt heldur Fakfelagssamstarvið, at landskassans meirinntøkur í MVG orsakað av prísvøkstri eiga at verða lýstar í almennu viðmerkingunum í hesum lógaruppskoti. Landsstýrismaðurin tekur ikki undir við hesum, tí tað er ikki viðkomandi fyri hetta uppskotið.

Føroya Astma-/Allergifelag
Í hesum uppskotinum er ásett, at húski við tveimum ella fleiri vaksnum, ið hava inntøkugrundarlag upp til 390.000 kr., kunnu fáa oljuískoyti (410.000 kr. um tey hava trý ella fleiri børn). Føroya Astma-/Allergifelag mælir til at hækka inntøkumarkið munandi hjá húskjum við tveimum ella fleiri vaksnum. Til hetta er at siga, at tað eru inntøkumørkini í verandi lóggávu, ið verða brúkt. Verða inntøkumørk hækkað, verða tað fleiri húski, ið fara at fáa rætt til oljuískoyti, útreiðslur landskassans hækka, og fleiri pengar koma í umferð í samfelagnum. Tað hevur týdning, at uppskotið einans rakar tey, sum eru serliga hart rakt soleiðis, at samlaði eftirspurningurin í samfelagnum verður avmarkaður mest møguligt.

Eins og Samtak mælir Føroya Astma-/Allergifelag til, at markið fyri ogn hækkar. Landsstýrismaðurin hevur tikið viðmerkingina til eftirtektar og ásett markið fyri ogn til 50.000 kr., um húskið telur 1 ella 2 vaksin, og 70.000 kr., um húskið telur 3 ella fleiri vaksin. Í uppskotinum, ið varð sent til hoyringar, vóru hesi mørkini ávikavist 30.000 kr. og 50.000 kr.

Eisini mælir Føroya Astma-/Allergifelag til, at persónar yngri enn 25 ár, sum fáa fyribils uppihaldsveiting sambært almannalógini, skulu fáa eitt skattafrítt oljuískoyti uttan at lata inn umsókn. Tað verður tó ikki mett hóskandi at veita oljuískoyti eftir ymsum lógum. Sum Føroya Astma-/Allergifelag vísir á, so eru tað persónar, sum fáa fyribils uppihaldsveiting, ið búgva heima hjá foreldrum. Tað vanliga er, at foreldrini halda útreiðslur til olju, og tí verður ikki mett, at tað er umvegis eitt oljuískoyti, at hesi skulu hjálpast fíggjarliga.

Eisini skal havast í huga, at ein partur av teimum, sum fáa fyribils uppihaldsveiting, bert fáa veitingina í stutta tíð. Tað koma nýggir borgarar í skipanina hvønn mánað, eins og nógv fara úr skipanini hvønn mánað. Sostatt er skipanin ikki egnað til at brúka sum grundarlag í sambandi við at veita eina eingangsveiting so sum oljuískoyti.

Føroya Astma-/Allergifelag vísir í fleiri umførum til fátækraváðamarkið fyri 2020. Tað skal í hesum sambandi gerast vart við, at markið fyri fátækraváða, ið verður roknað við støði í hagtølum fyri inntøkubýti, ikki er egnað at brúka í sambandi við áseting av almannaveitingum.

MEGD
MEGD hevur tríggjar yvirskipaðar viðmerkingar í sambandi við hetta lógaruppskotið. Fyrsta viðmerkingin snýr seg ikki um hetta uppskotið men er ein áminning um, at tað ikki finnast nóg góð hagtøl fyri brekøkið í Føroyum. Hesum er landsstýrismaðurin samdur í.

Í øðrum lagi vísir MEGD á, at stuðulin eigur at vera knýttur at øðrum enn útreiðslum til olju, eitt nú til mat, heilivág ella ferðing. MEGD rør framundir, at tað verða ov nógvir borgarar, ið bera brek, ið ikki fáa ágóða av einum oljuískoyti. Landsstýrismaðurin ásannar, at tað eru nógvar ymiskar vørur og tænastur, sum eru hækkaðar í prísi. Øll føroysk húski eru rakt av økta prísstøðinum, men avgerð er tikin um at eyðmerkja stuðulin til tey, sum eisini hava útreiðslur

til olju til upphiting av bústaðnum. Prístalið á olju er hækkað serliga nógv. Sambært Hagstovuni eru tað uml. 85 prosent av teimum føroysku húskjunum, ið brúka olju til upphiting, og sannlíkt er, at flestu, ið bera brek, búgva í einum bústaði, sum verður upphitaður við olju.

Stuðulin er eisini eyðmerktur húskjum, ið hava lágar inntøkur. Her skal gerast vart við, at inntøkugrundarlagið hjá fyritíðarpensjónistum er langt niðanfyri inntøkumarkið – m.a. tí, at ein partur av pensjónini ikki verður roknaður uppí inntøkugrundarlagið.

Landsstýrismaðurin metir ikki, at tað, at nøkur húski í Føroyum fara at fáa ein eingangsstuðul á 7.000 kr., fer at ávirka fátækradømi hjá teimum, sum ikki fáa hesa veitingina.

Til seinast ger MEGD vart við, at hoyringarfreistin í sambandi við hetta uppskotið hevur verið ov stutt. Landsstýrismaðurin harmast, at freistin hevur verið í styttra lagi. Tað hevur verið arbeitt skjótt í sambandi við fyrireiking av málinum, tí tað hevur týdning, at føroysku húskini so skjótt sum gjørligt kunnu fáa fíggjarliga hjálp. Ein longri hoyringarfreist hevði havt við sær avleiðingar fyri gildiskomuna.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur
Uppskotið hevur við sær øktar útreiðslur til familjuískoyti í fíggjarárinum 2022, og ætlanin er at fíggja útreiðslurnar við eykajáttanarlóg. Treytin fyri rætti til oljuískoyti er, at umsókn er Almannaverkinum í hendi í seinasta lagi 30. november 2022, og lógaruppskotið fær sostatt ikki avleiðingar fyri komandi fíggjarlógir.

Tað ber tó ikki til at meta um, hvussu stórar útreiðslurnar til endamálið verða í 2022. Oljuískoyti verður veitt húskjum, og tað merkir, at tað er ikki einstaklingurin sum søkir – tað er húskið, ið søkir. Tað eru sambært Hagstovuni gott 18.000 húski í Føroyum. Tað ber ikki til at siga, hvussu nógv av húskjunum lúka treytirnar fyri at fáa rætt til oljuískoyti.

Oljuískoytið er 7.000 kr. til hvørt húski. Verða tað 500 húski, sum fara at fáa oljuískoyti, verður útreiðslan 3,5 mió. kr., og verða tað 1000 húski verður útreiðslan 7 mió. kr.

Uppskotið hevur ikki við sær fíggjarligar avleiðingar fyri kommunur.

Tað ber ikki til at siga, í hvussu stóran mun lógaruppskotið fer stuðla undir prísvøkstur. At nøkur 100 ella 1000 húski fara at fáa 7.000 kr. meira at brúka, økir í ein ávísan mun eftirspurningin eftir vøru og tænastu. Men av tí at talan er um eina veiting, ið bert verður veitt einaferð, so avmarkar tað avleiðingarnar fyri búskapin.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur
Uppskotið hevur við sær nakað av umsitingarligum avleiðingum fyri Almannaverkið. Allar umsóknir skulu málsviðgerast og skrásetast. Tað skulu gerast smávegis tillagingar í kt-skipanini, sum verða fíggjaðar við verandi játtan.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna
Tá familjur við lágum inntøkum og uttan ognir av týdningi fáa meiri pening um hendi, kann væntast at nýtslan í samfelagnum økist nakað, og hevur tað avleiðingar fyri vinnuna.

Verandi skipan við familjuískoyti hevur ein innbygdan progressivitet og veitingin lækkar, so hvørt inntøkan hækkar. Skipanin virkar sostatt sum ein øktur markskattur, sum er við til at minka um arbeiðsútboðið. Hetta verður ikki galdandi fyri oljuískoyti, tí talan er um eina upphædd, sum bert verður veitt einaferð.

Uppskotið hevur sostatt bert smávegis avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið
Lógaruppskotið hevur ikki við sær avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum
Lógaruppskotið hevur ikki við sær avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir
Lógaruppskotið hevur avleiðingar fyri tey húski, sum fáa rætt til oljuískoyti á 7.000 kr. Tað væntast at vera ymiskir samfelagsbólkar, sum fara at fáa ágóðan av oljuískoytinum. Láginntøkubólkar eru serliga lesandi, fólka- og fyritíðarpensjonistar, stakir uppihaldarar, ið arbeiða niðursetta tíð o.o. Men nøkur av hesum eru partur av størri húski, og í tann mun, at onnur í húskinum hava inntøku ella ogn, tá dettur rætturin til oljuískoyti burtur.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum
Lógaruppskotið hevur ikki við sær avleiðingar fyri millumtjóðasáttmálar á økinum.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar
Mett verður ikki, at uppskotið hevur avleiðingar fyri skyldur Føroya sambært Hoyvíkssáttmálanum, Evropeiska mannarættindasáttmálanum ella Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.

2.9. Markaforðingar
Lógaruppskotið hevur ikki við sær kendar markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv
Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjøld
Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um skattir ella avgjøld.

2.12. Gjøld
Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um gjøld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella løgfrøðiligum persónum skyldur?
Lógaruppskotið áleggur ikki likamligum ella løgfrøðiligum persónum skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?
Lógaruppskotið leggur ikki heimildir til landsstýrismannin, stovn undir landsstýrismanninum ella til kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?
Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hevur ikki aðrar kendar avleiðingar enn tær, sum eru nevndar omanfyri.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug-leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags-bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1
Til nr. 1
Húski, sum hava útreiðslur til olju í sambandi við upphiting av bústaðnum, har tey sambært fólkayvirlitinum eru skrásett at búgva, kunnu søkja um oljuískoyti. Eru t.d. tvær ella fleiri íbúðir í einum húsum, og hesar íbúðir sambært fólkayvirlitinum eru ein og sami bústaður, so eru allir persónar í øllum íbúðunum, ið eru 18 ár ella eldri, partur av sama húski.

Umsøkjari skal skjalprógva, at bústaðurin verður hitaður við olju. Tað er ásett, at húski skal hava útreiðslur til olju, og tað merkir, at um eitt húski hevur frían bústað og ikki rindar fyri at hita bústaðin, tá hevur húski ikki rætt til oljuískoyti. Um húski hevur eina húsaleigu, sum er íroknað forbrúk, tá skal húski skjalprógva, at útreiðslur til olju er partur av húsaleiguni.

Í mun til familjuískoyti, so er uppihaldsskylda mótvegis børnum ikki ein treyt fyri at fáa rætt til oljuískoyti. Tað merkir, at eisini húski, ið ikki hava børn, kunnu fáa oljuískoyti. Tað er onki aldursmark, og sostatt kunnu t.d. fólkapensjonistar fáa oljuískoyti, um treytirnar annars eru loknar.

Til nr. 2
Oljuískoyti er ein føst upphædd, ið er ásett til 7.000 kr. Oljuískoyti kann bert útgjaldast eina ferð til hvørt húski.

Tá tað í hesum lógaruppskoti stendur "vaksin", tá er talan um persón, ið er 18 ár ella eldri. Tá tað stendur "børn", tá er tað til og við 17 ár.

Fyri at fáa rætt til oljuískoyti skal inntøkugrundarlagið hjá øllum vaksnum í húskinum tilsamans í mesta lagi vera upphæddirnar, ið eru ásettar í § 2 b, stk. 2-4.

- Er talan um eitt húski við einum vaksnum, skal inntøkugrundarlagið í mesta lagi vera 290.000 kr. Hetta er uttan mun til, um persónurin hevur børn ella ikki hevur børn.
- Er talan um húski við tveimum ella fleiri vaksnum og við 0, 1 ella 2 børnum, skal inntøkugrundarlagið í mesta lagi vera 390.000 kr.
- Er talan um húski við tveimum ella fleiri vaksnum og við 3 ella fleiri børnum, skal inntøkugrundarlagið í mesta lagi vera 410.000 kr.

Til nr. 3
Í verandi skipan við familjuískoyti er tað uppihaldarin og møguligur hjúnafelagi/maki, sum søkja. Tá er tað bara inntøka og ogn hjá hesum, ið liggur til grund fyri rættinum til familjuískoyti. Sbrt. § 1, nr. 3 (um § 4 a, stk. 1) í hesum lógaruppskoti er tað alt húskið, ið søkir um oljuískoyti. Tað eru allir persónar, ið eru 18 ár ella eldri, sum sambært landsfólkayvirlitinum eru skrásettir at búgva á bústaðnum. Tað er sostatt inntøka og ogn hjá øllum, sum eru skrásett at búgva, sum telur við - eisini hóast hesi ikki hava nakað fíggjarligt tilknýti við hvønn annan. Sí eisini serligar viðmerkingar til nr. 1, tá fleiri íbúðir eru í sama bústaði.

Inntøkugrundarlagið, sum oljuískoytið skal grundast á, er tað sama sum við familjuískoyti. Fyri B-inntøku er inntøkutíðarskeiðið seinast álíknaða inntøkuár. Fyri A-inntøku er tað inntøkan

seinastu 12 mánaðirnar. Í sambandi við A-inntøku er tó ein munur í mun til verandi skipan við familjuískoyti. Tá inntøkan broytist í verandi skipan, tá kann rættur til familjuískoyti grundast á inntøku frá tí mánaðinum, at inntøkan er broytt. Hetta er ikki galdandi fyri oljuískoyti. Tá kann ikki gerast frávik til seinastu 12 mánaðirnar.

Hátturin at rokna inntøkugrundarlagið er annars tann sami sum við familjuískoyti.

Til nr. 4
Umsókn um oljuískoyti skal latast Almannaverkinum á serligum umsóknarblaði.

Umsóknin skal vera Almannaverkinum í hendi í seinasta lagi 30. november 2022. Bert umsóknir, ið eru Almannaverkinum í hendi áðrenn freistina, kunnu verða játtaðar.

Sambært § 8 a, stk. 3 gevur umsøkjari Almannaverkinum heimild at fáa til vegar upplýsingar frá øðrum viðkomandi myndugleikum.

Sambært § 8 a, stk. 4 verður oljuískoyti útgoldið sum ein upphædd til ein persón í húskinum. Tað merkir, at Almannaverkið t.d. ikki býtir upphæddina millum tveir ella fleiri partar av einum húski.

Til nr. 5
Hevur persónur av órøttum fingið oljuískoyti, tá eru somu reglur galdandi sum, tá borgari hevur fingið familjuískoyti av órøttum.

Til nr. 6
Treytirnar um ogn í sambandi við oljuískoyti eru lutvíst tær somu sum við familjuískoyti. Bæði við familjuískoyti og oljuískoyti er tað innistandandi í peningastovni og virðisbrøv, ið telur sum ogn. Onnur ogn, so sum hús og virðismiklir lutir telja ikki sum ogn.

Við oljuískoyti kann ognin í mesta lagi vera 50.000 kr. Um húskið telur trý ella fleiri vaksin, kann ognin hjá øllum í húskinum tilsamans vera upp til 70.000 kr.

Til § 2
Ásett verður, at løgtingslógin kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Almannamálaráðið, 29. september 2022

Sólvit E. Nolsø
landsstýrismaður

/ Eyðun Mohr Hansen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:
Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Almannaverkið
Fylgiskjal 3: Føroya Astma-/Allergifelag
Fylgiskjal 4: Fakfelagssamstarvið
Fylgiskjal 5: Fíggjarmálaráðið
Fylgiskjal 6: Kommunufelagið
Fylgiskjal 7: Føroya Arbeiðsgevarafelag
Fylgiskjal 8: Landsbanki Føroya
Fylgiskjal 9: Landsfelag Pensjónista
Fylgiskjal 10: MEGD
Fylgiskjal 11: Samtak
Fylgiskjal 12: TAKS
Fylgiskjal 13: Uttanríkis- og vinnumálaráðið